

Első világháborús emlékmű felújítása

Mórágysz Község Önkormányzata 2016 november 16-án megtartott testületi ülésén arról döntött, hogy az első világháborús emlékmű felújítására pályázatot nyújt be.

A mórágysz első világháborús emlékművet 1926-ban, a református templom mellett (Alkotmány u.36.) állították fel. Készítője Baron Vilmos, bajai kőfaragó. Az alkotás az I. világháborúban elesett mórágysz hősöknek állít emléket. A gránitból készült obeliszk tetején egy mészkőből faragott turulmadarat láthatunk.

A sikeres pályázat után, a felújítást a helyi kőfaragó, Bojás János végezte el.

Az átadásra 2017. december 2-án került sor, melyen részt vett

Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár

Az első világháborúban elesettek egyszerre hősök és áldozatok

2017. december 2. 12:31

Az első világháborúban elesett katonák egyszerre voltak hősök és áldozatok - mondta a nemzetpolitikáért felelős államtitkár szombaton a Tolna megyei Mórágyszon.

Potápi Árpád János a település felújított, első világháborús emlékművénél tartott megemlékezésen úgy fogalmazott: "a katonák hősök voltak, mert a hazájukért harcoltak és haltak meg, nekik köszönhetjük, hogy a magyar név nem a gyávaság, a megfutamodás, hanem a soha fel nem adás, a hősiesség szinonimája lett". Ugyanakkor áldozatai voltak egy olyan korszaknak, amely a végül a vesztes államok részére súlyos következményekkel járt, és egy olyan háborúnak, amely átrajzolta Európa és hazánk térképét - tette hozzá.

A politikus azt mondta: több millió magyar idegen országba került anélkül, hogy egy utcányit is átköltözött volna, az ott álló emlékműveknek és a magyar embereknek sokszor kellett és kell a mai napig ellenállniuk a hatalom rombolásának.

Sok évtizednek kellett eltelnie ahhoz, hogy a magyar nemzet határokat átívelő egységéről, minden magyar iránti felelősségről beszélhessünk - emelte ki.

"Mi magyarok határon innen és túl együtt eleveníthetjük fel a hőstetteket, együtt élhetjük meg hőseink tiszteletét" - mondta.

Az államtitkár beszélt arról, hogy a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézete és Múzeuma 1,3 milliárd forinttal járult hozzá 174 magyarországi emlékhely megújulásához; a mórágysz emlékmű felújítását csaknem egymillió forinttal támogatta az intézet. A nemzetpolitikai államtitkárság a külhoni emlékművek felújítására hirdetett pályázatot, amelynek első körében 83 határon túli emlékhely újult meg több mint százmillió forintból - fűzte hozzá.

A magyar vonatkozású emlékhelyek méltó gondozásával "itthon és a határokon túl méltón tudunk emlékezni mindazokra, akik értünk küzdöttek és életükkel fizettek a küzdelemben" - mondta.

Kitért arra is, hogy a hősök emlékének megőrzését előíró, 1917-es törvény alapján Tolna megye 59 településén 61 emlékhelyet hoztak létre. Az 1926-ban felállított mórágysz fekete márvány obeliszk 43 német nemzetiségű elesett katonának állít emléket.

(MTI)

A felújított emlékműnél Lieszkovszky Lariona történelmi áttekintésében kiemelte a mórági családokból a frontra került katonákat, s a hősi halottak emlékezetére hívta fel a megjelentek figyelmét. Az átadást követően ...Borbála a Doberdói csata emlékeit felidéző népdalt adott elő „Kimegyek a doberdói hactérere”

Mórág

Több, mint 100 évvel ezelőtt Szarajevóban dördültek el azok a végzetes pisztolylövések, amelyek halálosan megsebesítették az Osztrák-Magyar Monarchia trónörökösét és amelyek megadták a végső lökést az amúgy is forrongó Európának, hogy belevesse magát a háborúba. A felhergelt és félrevezetett városi tömegek ünnepelve fogadták a háború kitörését, de szinte biztosak lehetünk benne, hogy az olyan kis falvakban, mint Mórág, az embereket sokkal inkább az foglalkoztatta, hogy mi lesz a termények betakarításával. A hadkötelesek örömmel jelentek meg a sorozáson és tettek eleget kötelességüknek, mert bíztak a háború gyors lefolyásában és abban, hogy hamar hazatérhetnek. Azonban óriásit kellett csalatkozniuk.

Ez a háború volt az első úgynevezett gépi háború, ami nagyon hamar, nagyon sok ember életét változtatta meg. Totális háború, melyben a vasút-a haladás jelképe- emberek millióit vitte a frontra. Ahol, olyan eddig ismeretlen fegyverekkel találkoztak, mint a „Párizs löveg”, ami 130 km-re lőtt, vagy a géppuska, ami percenként 600 lövést adott le és a mérges gáz, ami szinte láthatatlanul érkezve pusztította a katonákat.

Öt kontinensről több, mint 60 millió katona harcolt a győzelemért és az életéért, a tengerek mélyétől egészen az Alpok 4000 méteres hegycsúcsaiig. Csaknem minden hatodik katona elesett, milliók estek hadifogságba vagy tértek haza sebesülten. Akik a harcokat ugyan átvészelték, azok is életre szóló lelki sérüléseket szereztek. Olyan helyeken és körülmények között kellett szolgálatot teljesíteniük, ami mai ésszel felfoghatatlan és elképzelhetetlen.

A magyar történelem elsősorban hadtörténelem, történetünk háborúk sorozata és a magyar katona mindig jól teljesített, elsősorban ennek köszönhetjük, hogy ma itt vagyunk, azoknak, akik megtették a kötelességüket a haza szolgálatában. A Magyar Királyság területéről 3,8 millió katonát soroztak be, ezek közül 660 ezer ember soha nem tért vissza. Ebből nagyjából 300 ezerre tehető a magyar nemzetiségűek száma. A mórági bakák rendszerint a 17-es székesfehérvári, a 19-es pécsi honvéd gyalogezredhez, vagy a 44-es kaposvári, az 52-es pécsi és a 69-es székesfehérvári közös császári és királyi gyalogezredekhez, továbbá különböző tábori vadász és huszár ezredekhez kerülhettek. A monarchia véres harcainak helyszínei Doberdo, Krn, Sary, Galícia, Bukovina, Ranciano, Cotici, San Martino del Carso, Monte san Michele, Czernowitz bukkannak fel a mórági halotti anyakönyvekben. Gondoljunk bele, egy békés kis völgyégi faluból hova sodorta az élet az embereket: Oroszország, Románia, Szerbia, Olaszország. Miközben azidáig jó eséllyel a Tolna megyét sem hagyták el, meghalniuk mégis egy távoli országban kellett. Egy ilyen alkalommal azonban nem csak róluk kell megemlékeznünk, hiszen ott vannak azok, akik nem haltak meg: a katonák, akik túléltek a háborút, hősiesen szolgáltak, utána sokszor a hadifogságot is végig szenvedték. Körülbelül 800 ezer főre tehető a súlyos sebesültek, valamivel több, mint 800 ezer a hadi

fogyók száma és megbecsülhetetlen azoké, akik megrokknva, súlyos betegségekől szenvedve térhettek csak haza és hátralévő életük során viselték az átélt borzalmak nyomait. Ott vannak a szülők, az itthon maradt feleségek, akik kénytelenek voltak elengedni fiúkat és férjüket és őket nélkülözve próbálták meg túlélni azokat a szörnyű megpróbáltatásokat, amit egy háború kényszerít a hátszagra. Ők is mind-mind a szó legszorosabb értelmében hősök voltak.

Ma rájuk is emlékeznünk kell, mert az emlékezés csak így lehet teljes.

A magyar katona, a magyar ember ekkora áldozatáért és rendkívüli helytállásáért végül Trianon lett a fizetség. Mondhatjuk, hogy egy vesztes háború volt. Igen, de egy vesztes háborúnak is vannak hősei. Ezeknek a hősöknek vagyunk az örökösei és ezt az örökséget kötelességünk megtartani és tovább vinni. Ezeknek az embereknek a tisztelete elsődleges fontosságot kell, kapnia a nemzet életében. Az ősök tisztelete az egyik legfontosabb dolog az életben, az ő tetteikből táplálkoznak a mi tetteink, minden a múltban gyökeredzik. A nemzet közösségének meg kell emlékeznie azokról, akik áldozatot hoztak érte, akik az életüket adták Magyarorszáért. Az elesettekre való emlékezés igénye már a harcok kezdetekor jelen volt. Hivatalosan 1924-ben emlékeztek meg először a törvénybe iktatott „hősök napján” az első világháború áldozatairól. Kevesen tudják, hogy május utolsó vasárnapjaként a „hősök napja” is nemzeti ünnep volt egészen a második világháború végéig. Mórágyn 1926-ban állított emlékművet elesett hőseinek, ma az emlékművön 87 név található.

Álljon még itt az egyik szerencsésen hazatérő katonánk története. Wéber János 1893-ban született Mórágyn, módos gazdálkodó családban. 1914-ben vonult be a kaposvári császári és királyi 44-es gyalogezredbe. Kiképzése után az orosz frontra került, részt vett az itt zajló állásharcokban, majd az ezreddel a román harctérre került a Békás-szorozhoz. 1917-ben közérdekből, mint gazdálkodót felmentették. 1918 elején újból bevonult és az olasz harctérre ment. Részt vett a Piave menti csatában és a Montello bevételében. Édesapja a székesfehérvári császári és királyi 10. huszárezred kötelékében harcolt. Azokkal a 10-esekkel, akik 1914 dec. 11-én a Nádasdy huszárokkal Limanowánál megállították az orosz gőzhengert. Amit a lengyelek a mai napig úgy értékelnek, hogy a magyar huszárok hősiességének köszönhetően maradt meg a lengyel függetlenség. Érdemes megnézni, hogyan ápolják a csata hőseinek emlékét. Öccse, Péter a pécsi 19-es honvéd gyalogezredben szolgált és halt hősi halált 1916 májusában Galíciában. Sógora, Kolep Konrád szintén a 44-esekhez vonult be és 1916 augusztusában esett el a keleti fronton. Kolep Konrád 29, Wéber Péter 19 éves volt. Weber János 1918 novemberében tért haza és szerelt le, az ezüst vitézségi érem, a bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt tulajdonosaként. Később a falu bírójaként gazdálkodott tovább.

Süss und ehrenhaft ist für Vaterland zu sterben für ihre Helden die Gemeinde Mórágyn

Emlékezzünk és tisztelegjünk!

(Lieszkovszky Larion)